ECLI:LV:AT:2023:0914.SKA091223.4.L
Nr. 670010623, SKA-912/2023
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS
Rīgā 2023.gada 14.septembrī

[1] Senātā saņemta pieteicēju /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/, /pers. L/, /pers. M/, /pers. N/, /pers. O/, /pers. P/, /pers. R/, /pers. S/ un /pers. T/ blakus sūdzība par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2023.gada 3.augusta lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteicēju pieteikumu par Jūrmalas domes (turpmāk – dome) 2023.gada 29.jūnija lēmuma Nr. 242 (prot. Nr. 7, 17. §) „Par profesionālās ievirzes izglītības programmas hokejā slēgšanu sporta profesionālās ievirzes izglītības iestādē /Nosaukums/ un līdzfinansējuma piešķiršanu hokeja un daiļslidošanas programmu audzēkņiem" (turpmāk – domes lēmums) atcelšanu.

[2] Pieteicēji bija Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības profesionālās ievirzes izglītības iestādes /Nosaukums/ (turpmāk – sporta skola) audzēkņi, kuri apguva vienu no divām profesionālās ievirzes izglītības programmām hokejā.

Pamatojoties uz treniņu bāzes trūkumu un budžeta iespējām, dome nolēma slēgt abas minētās programmas no 2023.gada 31.augusta. Nepiekrītot šim lēmumam, pieteicēji vērsās tiesā ar pieteikumu par tā atcelšanu.

Ar pārsūdzēto tiesneša lēmumu pieteikumu atteikts pieņemt. Lēmums pamatots ar to, ka neiespējamība turpmāk apgūt attiecīgās profesionālās ievirzes izglītības programmas netieši un pastarpināti ietekmē skolēnu, kas apgūst šīs programmas, tiesisko statusu, tomēr primāri lēmums ir vērsts uz profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanu sporta skolā, un tas ir iekšējs lēmums. Ņemot vērā, ka no Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 112.pantā nostiprinātajām tiesībām uz izglītību neizriet valsts pienākums nodrošināt profesionālās ievirzes izglītības programmas apguvi konkrētā sporta veidā konkrētā izglītības iestādē, programmu īstenošanas pārtraukšana sporta skolā nerada pieteicēju pamattiesību uz izglītību būtisku aizskārumu, un šāda iestādes iekšēja lēmuma tiesiskums nav pārbaudāms tiesā administratīvā procesa kārtībā. Tāpat tiesnesis secināja, ka pieteicējiem ir pieejamas citas alternatīvas iespējas profesionālās ievirzes izglītības apguvei hokejā.

[3] Pārbaudījusi pārsūdzēto lēmumu un blakus sūdzību, senatoru kolēģija piekrīt rajona tiesas tiesneša secinājumam, ka pārsūdzētajam lēmumam nepiemīt administratīvā akta tiesiskā daba un tas nav pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā. Tādējādi pieteikumu pamatoti atteikts pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu (lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā).

[4] Blakus sūdzības pamatā ir uzskats, ka Satversmes 112.panta pirmais teikums noteic pamattiesības iegūt izglītību šo tiesību plašākajā izpratnē un ir attiecināms uz visu līmeņu un veidu izglītības programmām. Līdz ar to domes lēmums skar pieteicēju pamattiesības, kuras turklāt aizsargā arī starptautiskās cilvēktiesības. Tāpat pieteicēji vērš uzmanību uz nepieciešamību ņemt vērā bērnu vislabākās intereses. Blakus sūdzībā argumentēts, ka domes lēmuma ietekmē ir izveidojusies situācija, kurā bērniem pēc būtības tiek liegta iespēja pabeigt uzsākto interešu izglītības programmu, un pašvaldība tādējādi ir pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu un samērīguma principu.

[5] Gādāt par profesionālo izglītības programmu pieejamību ir pašvaldības autonomā funkcija (Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 4.punkts). Tomēr jāņem vērā, ka pašvaldībai ir rīcības brīvība lemt par to, kā tieši nodrošināt autonomo funkciju izpildi (sal. Pašvaldību likuma 4.panta trešā daļa).

Izskatāmajā gadījumā no domes lēmuma izriet, ka pašvaldība ir uzdevusi sporta skolas direktoram izstrādāt un iesniegt izskatīšanai saistošo noteikumu projektu par līdzfinansējuma nodrošināšanu tiem izglītojamiem, kuri turpinās konkrēto profesionālās ievirzes izglītības programmu apguvi. Līdz ar to var secināt, ka pašvaldība organizē konkrēto autonomo funkciju, izmantojot citus instrumentus. Šādos apstākļos senatoru kolēģija atzīst par pamatotu pārsūdzētajā tiesneša lēmumā norādīto, ka izskatāmajā gadījumā nav pamata atzīt, ka pašvaldība pārtrauc šīs publiski tiesiskās funkcijas īstenošanu pilnībā, jo pieteicējiem ir pieejamas citas alternatīvas iespējas konkrētās profesionālās ievirzes izglītības apguvei.

Apstāklis, ka pieteicēji iebilst tam, ar kāda instrumenta palīdzību pašvaldība šo autonomo funkciju izpildi plāno organizēt turpmāk, nav pietiekams pamats domes lēmuma tiesiskuma pārskatīšanai administratīvā procesa kārtībā. Kā jau minēts, pašvaldībai ir rīcības brīvība, kas turklāt ir atkarīga no tās iespējām un pieejamiem resursiem. Pretēji blakus sūdzībā paustajam uzskatam, no Satversmes 112.panta pirmā teikuma (noteic, ka ikvienam ir tiesības uz izglītību) neizriet pašvaldības pienākums nodrošināt iespējas saņemt pilnīgi visa veida izglītību tādā veidā, kādā personas to ir iecerējušas. Proti, tiesību normas nenoteic konkrētu veidu, kādā pašvaldībai šīs autonomās funkcijas izpilde būtu jāveic. No tiesību normām arī neizriet personas tiesības pieprasīt pašvaldībai konkrētu veidu, kādā tai profesionālās ievirzes izglītība būtu jānodrošina. Tādējādi pieteicējiem nav tiesību pieprasīt, lai konkrētā profesionālās ievirzes izglītības programma netiktu slēgta.

[6] Tiesību uz izglītību īstenošanas veids pamatā ir tiesībpolitisks jautājums, kas lielā mērā atkarīgs no valsts iespējām (*Senāta 2007.gada 7.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-576/2007 15.punkts*).

Šajā sakarā senatoru kolēģija uzskata par nepieciešamu vērst pieteicēju uzmanību, ka arī konkrētais domes lēmums ir sociālekonomiski motivēts, proti, dome pieņēma lēmumu, jo atzina savu nespēju nodrošināt attiecīgo profesionālās ievirzes izglītības programmu ilgtermiņa attīstību, garantēt šo programmu pēctecību un nodrošināt tajās ietverto mērķu sasniegšanu. Minētais pamatots ar to, ka pašvaldībai nav iespējams nodrošināt atbilstošu materiāltehnisko bāzi, jo tās teritorijā kopš 2022.gada vairs neatrodas tāda sporta bāze, kas varētu nodrošināt hokeja treniņus, savukārt šādu bāzi nomāt ir ārpus pašvaldības budžeta iespējām. Arī pieteicēja blakus sūdzībā atzīst, ka lēmums pieņemts, pamatojoties uz materiāliem un loģistikas apsvērumiem, nevis tāpēc, ka ir iestājušies konkrēti tiesību normās noteikti juridiski kritēriji šāda satura lēmuma pieņemšanai. Ievērojot minēto, senatoru kolēģija norāda, ka šādu lēmumu tiesa nevar pārbaudīt pēc tiesību kritērijiem.

[7] Apkopojot minēto, blakus sūdzībā nav norādīta tāda argumentācija, kas liktu apšaubīt tiesneša lēmuma pareizību. Pieteicēju blakus sūdzība ir acīmredzami nepamatota, un tas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 320.[1]pantam (citstarp noteic, ka kolēģija var pieņemt vienbalsīgu lēmumu par atteikšanos izskatīt blakus sūdzību, ja tā ir acīmredzami nepamatota) ir pamats atteikumam to izskatīt.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 320.[1]pantu, 324.panta pirmo daļu un 338.panta astoto daļu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt izskatīt /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/, /pers. L/, /pers. M/, /pers. N/, /pers. O/, /pers. P/, /pers. R/, /pers. S/ un /pers. T/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2023.gada 3.augusta lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteicēju pieteikumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators E. Darapoļskis Senatore I. Meldere Senatore L. Slica